

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΘΕΜΑ Α

A1.

Στο κείμενο αναφέρονται οι λόγοι για του οποίους παρουσιάζεται έλλειμμα σεβασμού. Αρχικά πολλοί άνθρωποι εξαιτίας της προσωπικής τους ανασφάλειας δεν αποδέχονται τη διαφορετικότητα. Η απουσία ανθρωπιστικής παιδείας και η υπερίσχυση του ατομικού «εγώ» οδηγούν σε συμπεριφορές οι οποίες πλήττουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Παράλληλα ο ατομικισμός, η ισχυρογνωμοσύνη, η σκληρότητα απέναντι στον συνάνθρωπο και η ικανοποίηση των προσωπικών αναγκών με κάθε κόστος θεωρούνται αποδεκτές για την κοινωνία συμπεριφορές. Έτσι ο άνθρωπος απομακρύνεται από την έννοια του σεβασμού.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1-β

2-α

3-γ

4-α

5-β

B2.

Ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 χρησιμοποιεί μια αναλογία για να τονίσει την αξία του σεβασμού. Μέρη της αναλογίας αποτελούν ο σεβασμός και το κόσμημα. Με τη χρήση της αναλογίας ο συγγραφέας επιτυγχάνει να ευαισθητοποιήσει και να προβληματίσει τον αναγνώστη για την ανεκτίμητη αξία

του σεβασμού στη ζωή του ανθρώπου παραλληλίζοντάς το με κόσμημα . Με τη χρήση της αναλογίας το κείμενο κερδίζει σε ζωντάνια και παραστατικότητα ενώ παράλληλα γίνεται πιο εύληπτο και κατανοητό στον αναγνώστη αφού το κόσμημα αποτελεί οικεία έννοια για κάθε άνθρωπο.

B3.

Σύμφωνα με την άποψη του κειμένου 1 «Δε χρειάζεται... τον αυτοσεβασμό σου». Ο σεβασμός και ο αυτοσεβασμός είναι έννοιες που απορρέουν η μία από την άλλη αφού για να μπορείς να σέβεσαι τους άλλους πρέπει πρώτα να σέβεσαι τον εαυτό σου.

Σύμφωνα με την άποψη του κειμένου 2 «Τουλάχιστον ... σε αρχές και αξίες». Ο αυτοσεβασμός εκδηλώνεται με την συνέπεια ανάμεσα σε λόγια και έργα και αποτελεί τη λύση στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που μαστίζουν την ανθρωπότητα. Έτσι με τον αυτοσεβασμό ο άνθρωπος θα οδηγηθεί στον ορθό άξονα συμπεριφοράς και στο σεβασμό του συνανθρώπου του.

Συμπερασματικά και οι δύο απόψεις συγκλίνουν στο γεγονός ότι ο σεβασμός και ο αυτοσεβασμός αποτελούν αλληλένδετες έννοιες και αποτελούν προτροπή για μια σωστή στάση απέναντι στη ζωή

ΘΕΜΑ Γ

Το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει τη βαθιά ανάγκη του για αγάπη, κατανόηση και στήριξη απ' τους συναθρώπους του. Πιστεύει στην αλληλεγγύη, την ενσυναίσθηση και τη συμπόρευση των ανθρώπων για να μπορέσουν να υπερκεράσουν όλα τα εμπόδια της ζωής. Ο παραπάνω προβληματισμός αισθητοποιείται με τη χρήση της προστακτικής και του β' πληθυντικού («Πάρτε...κουράστηκες») που προσδίδουν έναν παραινετικό τόνο και αναδεικνύουν την ανάγκη της ποιητικής φωνής για ζεστασιά, αγάπη, συντροφικότητα, θαλπωρή, στοιχεία που θα καταπραΰνουν τη μοναξιά, το φόβο, την ανασφάλειά της. Παράλληλα με την προσωποποίηση, το μεταφορικό-εικονοπλαστικό λόγο, την ανιούσα κλιμάκωση, τη συνεκδοχή και την αντίθεση

(«Βγάλτε...οι σειρήνες») υπογραμμίζεται ότι η φιλαλληλία και ο ανθρωπισμός είναι το πιο «δραστικό αντίδοτο» στη δυστυχία και τον πόνο που βιώνει ο πλησίον μας. Παράλληλα με την επανάληψη, το χιαστό, την υπερβολή και το σχήμα υπαλλαγής το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει την πίστη του στη στήριξη των συνανθρώπων του, που θα σταθούν αρωγοί και συνοδοιπόροι στη ζωή του, προστατεύοντάς το από επικίνδυνες ατραπούς.

Αναντίλεκτα, κι εγώ προσπαθώ να ανταποκριθώ σ' αυτό το κάλεσμα αγάπης και αλτρουισμού, που αποτελεί αδήριτη ανάγκη μέσα σε μία κοινωνία όπου επικρατεί η αναλγησία, ο κυνισμός και πληθώρα φαινομένων κοινωνικής παθογένειας. Δείχνω έμπρακτα το σεβασμό μου στους συνανθρώπους μου, προσπαθώντας να βοηθώ άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες ή θεωρώ ότι κάποιοι επιτήδειοι επιδιώκουν να καταπατήσουν τα αναφαίρετα δικαιώματά τους. Γενικά επιδιώκω να έχω στη ζωή μου σαν «πυξίδα» προσανατολισμού τις ανυπέρβλητες αρχές του ουμανισμού.

ΘΕΜΑ Δ

α. Έλλειμμα σεβασμού

- Κυνισμός, αμοραλισμός, έκλυση ηθών, εξαχρείωση του σύγχρονου ανθρώπου. Τα πάντα θυσιάζονται στο βωμό του κέρδους και της ιδιοτέλειας.
- Χρήση βίας λεκτικής, σωματικής, ψυχολογικής, βάναιση καταπάτηση των αναπαλλοτριώτων δικαιωμάτων μας.
- Υπεροπτική συμπεριφορά, προσπάθεια μείωσης του άλλου για να εξάρουμε τον εαυτό μας – Έλλειψη ενσυναίσθησης προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο.
- Λεπλάσια της ιδιωτικής ζωής των ανθρώπων – Οικειοποίηση των ευαίσθητων προσωπικών τους δεδομένων – Δυσφήμιση, στιγματισμός υπόληψης, εκβιασμοί.
- Παραβίαση κανόνων και νόμων – Ανευθυνότητα.

β. Τρόποι εκδήλωσης σεβασμού και αυτοσεβασμού

- Ηθικοπνευματική καλλιέργεια – Διεύρυνση πνευματικών οριζόντων – όχι στεγανοποιημένη λογική και μυωπική αντίληψη.
- Έλλογη πειθαρχία στους νόμους – Απαρέγκλιτη πίστη στο αξιακό μας σύστημα – Ανάλυση ευθυνών.
- Αξιοπρεπής συμπεριφορά – Αυτοεκτίμηση – Μηδαμινή ανοχή στην προσβλητική συμπεριφορά.
- Υπεράσπιση των κεκτημένων μας.
- Εθελοντικές δράσεις για την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου – Προσφορά βοήθειας σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.
- Σεβασμός της διαφορετικότητας – Καταδίκη κάθε ρατσιστικής συμπεριφοράς, αποφυγή εθνικιστικών εξάρσεων και άτεγκτων γενικεύσεων – όχι στοχοποίηση ανθρώπων και προσβολή της αξιοπρέπειάς τους.
- Ενεργή συμμετοχή στα κοινά – Αγώνας για την έμπρακτη κατοχύρωση των δικαιωμάτων όλων ανεξαιρέτως των ανθρώπων.

Επιμέλεια: Μανωλάκη Αγγελική
Πατέρα Αγγελική